

ČESKOSLOVENSKÁ NAPOLEONSKÁ SPOLEČNOST

Bulletin ČSNS

ČÍSLO 94 / PROSINEC 2022

OBSAH

Zprávy ČSNS	1
Památník bitvy u Slavkova na žuráňském návrší (Jiří Čalkovský)	2
Bitva u Auerstädtu (Tomáš Řepa)	24
Krvavá ulice aneb Enzersdorf v roce 1809 (Friedrich Heller)	32
Obrazy z dějin v přirovnání (Karel Řezníček)	39
Mohyla v Americkém parku v Holešově (Ludmila Plecháčová–Mucalíková)	44
Porážka u Slavkova dne 2ho prosynce 1805 (Wáclaw František Hřib)	46

OFSETOVÁ A DIGITÁLNÍ TISKÁRNA

Tuřanka 17
Brno-Slatina
627 00

+420 545 216 490
brko@tiskarnabrko.cz
www.tiskarnabrko.cz

Karl Wilhelm Ferdinand II., vévoda Braunschweig-Lüneburg (9. října 1735 Wolfenbüttel – 10. listopadu 1806 Ottensen u Hamburku), pruský polní maršál, syn vévody Karla I. Brunšvického (1713–1780) a Filipíny Šarloty, dcery pruského krále Fridricha II. Proti Francii bojoval už v sedmileté válce. V lednu 1764 se oženil s Augustou Hannoverkou, starší sestrou anglického krále Jiřího III. Polním maršálem se stal roku 1787. V I. koaliční válce (1792–94) velel spojeným rakousko-pruským vojskům. Během III. koaliční války roku 1805, do níž pruská armáda nezasáhla, byl vrchním velitelem prusko-slezských oddílů. Od ledna do března 1806 ho král Fridrich Vilém III. pověřil diplomatickou misí v Sankt Petěrburku. V průběhu čtvrté koaliční války ho pak pruský král jmenoval vrchním velitelem hlavní armády, což se mu stalo osudným. V bitvě u Auerstädtu 14. října 1806 navzdory svým 71 letem srdnatě stál v předních řadách. Ve chvíli, kdy zakolísal 85. řadový pluk Gudinyovy divize a vévoda zaútočil v čele pruských granátníků, ho zásah z muškety do hlavy připravil o zrak. Následkům zranění po čtyřech týdnech podlehl. Pohřben je v kryptě brunšvické katedrály.

- 24) Památkový úřad v Brně, č. 278/41, Napoleon-Denkmal in Kritschen.
 25) Tamtéž.
 26) Státní památkový úřad pro Moravu a Slezsko v Brně, č. j. 382/49.
 27) UHLÍŘ, Dušan, HANÁK, Jaromír. *Bitva tří císařů*, nakladatelství AVE Brno 2005, s. 156.

Prameny

- BLAŽEK, Josef. *Potulky životem*, 1914.
 Den, ročníky 1930 a 1931.
 Encyklopedie Universum, Heslo Francouzská vojenská mise.
 KOPECKÝ, František. *O slavkovské bitvě*, Brno 2009.
 Lidové noviny, ročník 1935.
 Národní památkový ústav v Brně.
 PEROUTKA, Ferdinand. *Budování státu*, sv. 2 a 3, Praha 1991.
 PROCHÁZKA, Alois. *Památky z bitvy u Slavkova r. 1805*, Slavkov 1931.
 SKŘIVÁNEK, Jan. *Kovolítec Karel Barták*, in: *Art&Antiques* 7/2020.
 SLOVÁK, Alois. *Bitva u Slavkova*, Brno 1897.
 SLOVÁK, Alois. *Na bojišti slavkovském*, Brno 1922.
 SOKA v Rajhradě, Fond 8, kniha č. 67.
 UHLÍŘ, Dušan, HANÁK, Jaromír. *Bitva tří císařů*, nakl. AVE Brno 2005.
 USTOHAL, Vladimír. *Napoleonská návrší*, MZM Brno 1995.
 VLČEK, Emanuel. *Kronika hudebního a kulturního života města Šlapanice 1964–73*, rukopis.
 Vojenský historický archiv v Praze.
www.vhu.cz/francouzska-vojenska-mise-v-ceskoslovensku-1919-1938/.

BITVA U AUERSTÄDTU

(Mgr. Bc. Tomáš Řepa, Ph.D.)

Toto mé zamyšlení navazuje na jeden z předchozích medailonů zaměřený na osobu maršála Louise-Nicolase Davouta. Jen málokterá bitva v dějinách dopadla tak jednoznačným vítězstvím o tolik slabší strany, jako tomu bylo v tomto případě u Auerstädtu. Papírové předpoklady tak nehrály toho dne žádnou roli. Přitom to byl právě Davoutův sbor, který čelil 14. října 1806 hlavní pruské armádě – armádě, která hrdě vzhlížela ke své válečnické tradici tolik vyzdvižené a zaryté do mysli vojáků především za vlády panovníka Fridricha Velikého – krále válečníka, vladaře zarputilého a svérázného, po všech stránkách však pro své poddané a vojáky inspirujícího a sdílejícího s nimi válečné útrapy v poli. Francouzi však byli v tomto období na svém vrcholu – v řadě vojenských dovedností a schopností i morálkou vojáků Velké Napoleonovy armády – *Grande Armée*, to vše se v bitvě projevilo.

Prusko na počátku války tzv. 4. koalice již nebylo tím státem, který dokázal s omezenými prostředky a méně početnými armádami jako za své největší slávy porážet díky houževnatosti kohokoliv s železnou pravidelností. Prusko bylo nyní státem, který doslova usnul na vavřínech, což se mělo brzy projevit. V řadě oblastí Prusové zaspali a nereflektovali na moderní trendy vojenství. Generální štáb byl přestárý a jeho práci sťažovala i osobní rivalita jednotlivých velitelů. Některé postupy a bojová taktika byly již dávno překonány. I tak bylo Prusko protivníkem budícím respekt, a to už jen díky své vyhlášené disciplíně a statečnosti vojska, která naopak rozhodně neoslabil. Válkychtivé pruské vojenské velení se rozhodlo sebevědomě pro válku, aniž by vyčkalo příchodu

Důstojník pruské pěchoty (1806)

Smrtelně zraněný Braunschweig opouští bojiště u Auerstädu (R. Knötel)

ruského spojence. Rusko bylo debaklem u Slavkova silně otřeseno, ale disponovalo téměř nevyčerpatelným rezervoárem lidských zdrojů a také nemalým počtem schopných generálů a důstojníků, proto bylo schopno postavit do pole další a další armády. Fridrich Vilém III. i pod silným vlivem své krásné a inteligentní manželky Luisy však nechtěl na nic čekat, Prusko mobilizovalo již od léta. V září 1806 napochodovalo pruské vojsko do Saska, přičlenilo si jeho armádu a pruští diplomaté dali Francii neakceptovatelné ultimátum požadující vyklizení německých území od Francouzů až po řeku Rýn. Lhůta měla vypršet 8. října 1806. Francouzská armáda byla opět připravena, Napoleon rozdělil sbory jednotlivých maršálů s cílem, aby se mohly v případě potřeby spojit nebo bojovat samostatně.

Napoleon předvídal tahy protivníka a chtěl rozdrtit Prusy co nejdříve v generální bitvě před jejich případným spojením s Rusy. Hned na úvod války v říjnu 1806 tak vpadlo 166 tisíc napoleonských vojáků z prostoru svého soustředění v Bavorsku do Saska. Prusové měli k dispozici zhruba 150 tisíc mužů. Francouzi postupovali ve třech sledech, vpravo Soult a Ney, na středu Bernadotte, Davout, Murat a sám Napoleon a vlevo Lannes a Augereau. Vrchní pruský velitel Hohenlohe a vévoda Brunšvický si po prvních střetech uvědomili, že Durynský les překračuje celá protivníková armáda, zahájili proto promyšlený ústup k Erfurtu. Prusové mohli hned v prvních dnech války poznat, že toto tažení bude velmi náročné a když se dostanou pod tlak, tak jim hrozí díky francouzské pohyblivosti a sehranosti mezi pěchotou (lehkou i řadovou) a jízdou velké nebezpečí. K souběžným bitvám u Jeny a Auerstädu došlo 14. října 1806. Zatímco císař Napoleon bojoval

Officier der Garde Artillerie zu Fuß.

Důstojník pruského gardového dělostřelectva

bitvu, kterou díky své síle v místě střetnutí téměř 100 tisíc mužů proti zhruba 50 tisícům vojáků soupeře prakticky nemohl prohrát, maršál Davout bojoval bitvu proti více než 60 tisícům vojáků hlavní pruské armády vedené přímo pruským králem Fridrichem Vilémem III. jen s asi 27 tisíci vlastních mužů. Šlo tedy o zhruba dvojnásobnou přesilu Prusů. Muži maršála Davouta však byli vojáci a důstojnický sbor, kteří spolu navzájem strávili již delší dobu a věděli, že mají výjimečnou kvalitu a skvělou disciplínu. To sehrálo v bitvě u Auerstädtu svoji významnou roli. Bitva se odehrávala především v okolí obce Hassenhausen, o něco větší nejbližší město však byl právě Auerstädt, podle kterého získal tento střet své jméno.

Davoutův 3. sbor byl již od brzkého rána 14. října 1806 na nohou a operoval dle Napoleonova rozkazu, že má vpadnout Prusům u Jeny, o kterých se domníval, že jde o hlavní pruskou armádu, do zad. V cestě nebojácného maršála však ve skutečnosti stála právě ona hlavní pruská armáda, se kterou svedl toho dne bitvu, díky které si získal konečně zasloužené uznání a adekvátní zhodnocení svých vojevůdcovských kvalit. Maršál Bernadotte, který měl Davouta podpořit, nebyl nikde poblíž a nechal 3. sbor bojovat samotný. Jednalo se o jeden z největších poklesků jeho vojenské kariéry, za který byl málem postaven před vojenský soud. Role maršála Bernadotta však není jednoznačná. Hlavní střet se očekával u Jeny, navíc o den později, než jak k tomu ve skutečnosti došlo. Rozkazy, které maršál Bernadotte obdržel, byly nejasné, tak se chybně rozhodl svůj postup zastavit u Dornburgu. Pokud by pokračoval dál, patrně by dokázal podpořit Davouta v bitvě u Auerstädtu, který čelil dvojnásobné přesile. Vztahy mezi těmi dvěma maršály to definitivně pokazilo. Svůj díl viny nepochybně nesl i maršál Berthier, jehož rozkazy byly v tomto případě dvojznačné.

Maršál Davout o pomoc Bernadotta žádal po vyslání kurýrovi hned po začátku střetnutí kolem osmé hodiny ráno. Bernadottovy jednotky však na bojiště včas nedorazily a ani se nezapojily do pronásledování ustupujících Prusů. Napoleon sám navíc jen nerad a postupně přiznával, že hlavní bitvu vybojoval jeho maršál, a ne on sám. Ať to již bylo s Bernadottovou rolí u Auerstädtu jakkoliv, vyvolalo to v nasazených jednotkách pruského tažení negativní odezvu, protože to skutečně vypadalo, že Davoutovi nepřispěchal na pomoc záměrně. Sám Bernadotte sebekritiku připustil, když se vyjádřil, že se dopustil chyby a patrně byl podrážděný z toho, že by měl od Davouta přijímat něco jako rozkazy a iniciativně by postupoval nad rámec císařových rozkazů. Celá záležitost nakonec utichla a je pravděpodobné, že byla do velké míry přikrášlena mnoha autory, kteří na tyto události měli vlastní svérázný pohled a leckdy i negativní postoj vůči Bernadottovi i pro jeho pozdější angažmá na straně nepřátel napoleonské Francie. Napoleon se sám dopouštěl chyb, které se v několika případech snažil hodit na své generály, a faktem také zůstává, že pragmaticky vyznával heslo, že účel svěť prostředky. Maršál Bernadotte nebyl za svoji neúčast v bitvě u Auerstädtu nakonec nijak potrestán.

Vraťme se však k samotné bitvě. Francouzi na první útok pruské jízdy v 7 hodin ráno zareagovali disciplinovaně a okamžitě se seřadili do čtverce (karé) s dělostřelctvem po stranách. O půl deváté se začala zvedat mlha. Později slavný maršál Blücher, který v této bitvě také bojoval, sebevědomě vyhlásil, že Francouze porazí sám jen svým jezdecktvem. Vévoda z Brunswicku, který měl svěřeno vrchní velení, byl přesvědčený, že proti němu stojí jen slabé oddíly, žádné pochyby na sobě nedal znát i proto, že na bojišti byl přítomen i pruský král. Střetnutí takového rozsahu bylo vlastně pro obě strany velkým překvapením. Blücherova o další jednotky posílená jízda se zarazila o hradbu francouzských pěšáků divize generála Gudina, kteří stříleli jednu salvu za druhou a chránili se seskupení do karé. Ztráty jezdců narůstaly, ale v útocích nepolevovali celou více než hodinu. Chyběla jim podpora pěchoty, a tak se jednalo o velmi neúspěšnou taktiku. Blücher se na

Officier des Ingenieur Corps

Důstojník pruských ženistů

chvíli ocitl i pod svým zabitým koněm. Nakonec se pruská jízda otočila a stáhla. Drama toho dne tím však teprve nabíralo obrátek.

Davout očekával příchod Friantovy divize svého 3. sboru, ta dorazila po 9. hodině, divize generála Moranda však ještě byla na cestě. Velká výhoda pro Francouze se ukázala v Brunswickově váhavosti během celé bitvy. Před desátou hodinou ozářilo bojiště slunce. Generál von Schmettau útočil levým křídlem, chyběl však dostatečný důraz k proražení francouzské linie. V 10 hodin byl útok znovu obnoven, ale sám von Schmettau utrpěl hned dvě zranění a byl z bojiště odnesen. Velení jeho divize převzal Scharnhorst. Silně se bojovalo především o Hassenhausen ve středu linie, ten byl důkladně bráněn 21. řadovým regimentem, jenž využil důkladně krytí v zástavbě. Jedna pruská jednotka za druhou se o tuto hráz rozbíjela po delší dobu. Velení na tomto úseku nakonec převzal sám Brunswick, Prusové i s podporou dělostřelectva opět vyrazili do útoku. V momentě, kdy Brunswick koordinoval další výpad, byl zasažen kulkou do hlavy a odnesen z bojiště. Zranění se nakonec ukázalo jako smrtelné. Prusy to rozkolísalo, velení poté převzal sám král, který ovšem nebyl obeznámen s celkovou situací a neměl povědomí o předchozích rozkazech, navíc rozhodně nebyl rozhodným velitelem a skutečným vojevůdcem.

Po 11. hodině dorazila k Hassenhausenu i velká část Morandovy divize. Vojáci tohoto uskupení byli nasměrováni na pruské pravé křídlo. I zde se odehrál souboj francouzské pěchoty seřazené do čtverců s pruskou jízdu, skvělý výcvik a vysoká morálka Francouzů se projevila v boji například v situaci, kdy nechali pruskou jízdu přijít až na 15 kroků a teprve potom zahájili zničující palbu. Byli raněni další pruští velitelé. Nekoordinované pruské útoky pokračovaly dál, ale bez valného výsledku. Po evakuaci Brunswicka nebyl nikdo schopen armádu efektivně vést. V 11:45 jižně od Hassenhausenu probíhal intenzivní souboj početnějšího pruského dělostřelectva s francouzským, které však prokazovalo velké zkušenosti. Vždy, když měli Prusové pocit, že se jim Francouze podařilo umlčet, zaútočili, a vždy byli znovu a znovu odrazeni s těžkými ztrátami.

Přesně v poledne maršál Davout usoudil, že bitva dostoupila svého vrcholu a že se blíží bod zlomu, značně rozložený pruský protivník se nedokázal i přes dvojnásobnou početní převahu prosadit proti Francouzům. Zaváhání zejména v počátku bitvy je mělo přijít draho. S tím se pojí i známý Davoutův citát, který měl v tento moment pronést: „*Fridrich Veliký řekl, že vítězství náleží velkým a silným batalionům. Pruský král lhal – náleží tvrdošijným, jako jsme my.*“ Davout měl k sebevědomému vystupování důvod, jeho vojáci obstáli a dokázali improvizovat a obstát i pod velkým tlakem kombinovaných útoků, rychle měnit sestavu a navzájem se podporovat na nejohroženějších úsecích, při tom všem je maršál mistrovsky koordinoval.

Maršál Davout v tento moment přikázal, aby jeho sbor přešel do celkového protiútoků. Friant na nepřátelském levém křídle, Morand při čelním útoku. Pluky se daly do pohybu a rozpoutala se další krvavá řež, Prusové bojovali statečně a houževnatě, i zde se však prokázala bojová kvalita Davoutova sboru. Prusové postupně začali couvat, zpočátku koordinovaně a spořádaně, stále kladli silný odpor. Pruský král značně znepokojený obratem v bitvě zareagoval vysláním záloh včetně svého osobního pluku na nejohroženější úseky. Nápor Morandovy divize však už nešel zastavit a neustále sílil, pruská první linie byla převálcována, do rukou Francouzů padlo mnoho pruských děl a standart.

Prusové posléze zahájili celkový ústup, který se místy začal měnit na útek. Vojáci tak hrdí na tradici Fridricha Velikého prchali před poloviční armádou, které se na začátku bitvy vysmívali. Jednotky generálů Gudina, Frianta i Moranda na nepřitele i nadále tvrdě dotíraly, mnoho Prusů padlo do zajetí, ztraceno bylo téměř celé pruské dělostřelectvo. Ve 14 hodin, kdy byla bitva již

dávno rozhodnuta, stále probíhal tvrdý boj s pruskou gardou, který kryla ústup ostatním pruským jednotkám. I ta se nakonec dala na čím dál méně organizovaný ústup. Pruský král propadl deziluzi, na návrhy Blüchera na protiútok veškerým zbývajícím jezdeckem nedbal. Raněn byl i 81letý maršál von Möllendorf, který nechtěl za žádnou cenu opustit bojiště; pamatoval dobu, kdy na něco takového nebyl zvyklý, a nechtěl se s vidinou fatální porážky smířit.

V 16 hodin započala závěrečná fáze bitvy či spíše již honu na zbývající pruské jednotky v prostoru bojiště. Severní část Auerstädu byla v plamenech, které Prusové založili schválně, aby hustý kouř kryl jejich ústup. I Francouzi však již byli vyčerpaní, neměli navíc na bojišti větší počty jezdeckva, které by Prusy také dále potrápily. V 16:30 bitva definitivně skončila drtivým francouzským vítězstvím. Francouzské regimenty se utábořily tam, kde se právě zastavily. Poražené již nadále spíše symbolicky pronásledovali jen jezdci Viallanesovy brigády. V bitvě utrpěl Davoutův sbor značné ztráty, čtvrtina mužů padla nebo byla zraněna (cca 7 tisíc), padl generál Debilly a raněn byl i generál Morand. Ztráty Prusů však byly zhruba dvojnásobné, včetně 3 tisíc zajatců a 115 ukořistěných děl. Mezi zajatci byl i proslulý teoretik vojenského umění Carl von Clausewitz, který na vlastní kůži pocítil sílu napoleonských armád.

V bitvě u Auerstädu se neodehrál jen klasický souboj dvou armád, byl to i souboj dvou rozdílných koncepcí a vojenského myšlení. Pruská lineární linie se ukázala překonanou, a to zejména ve vztahu k neschopnosti reagovat na terénní podmínky. Pruští generálové té doby se ovšem neřídili ani důležitou poučkou Fridricha Velikého, totiž přizpůsobit se okolnostem a i improvizovat, proto pro ně bitva dopadla ničující porážkou. Na pruské straně také selhala součinnost všech tří druhů zbraní, bylo hned několik momentů, kdy jezdeckvo, pěchota nebo dělostřelectvo zůstávalo v útočné akci nepodpořeno nikým dalším. Takový útok měl potom jen malou a neefektivní průraznost a nemohl uspět.

Maršál Davout a jeho skvěle sehraný důstojnický štáb naopak předvedl své schopnosti v plném rozsahu. Díky velké iniciativnosti, houževnatosti a schopnosti improvizovat a koordinovat své pohyby dosáhl jedinečného vítězství v nejslavnější bitvě své kariéry. Proti francouzským čtverhranům se ani tehdy zřejmě nejlepší evropská jízda nedokázala prosadit. Maršál byl přitom všem neustále přítomen na bojišti přímo v záru bezprostředního boje. Během jednoho dne se tak maršál Davout vyšvihl mezi nejlepší vojevůdce své doby. Ne nadarmo se pak říkalo, že Napoleon u Jeny téhož dne zvítězil v bitvě, kterou nemohl prohrát, maršál Davout naopak zvítězil v bitvě, kterou nemohl vyhrát. Pruský král se poté začal stahovat k Výmaru, navíc se dozvěděl i o porážce u Jeny, tolik obávaná pruská bojová síla se de facto během jednoho dne zhroutila a válka dále pokračovala jen s vidinou brzkého příchodu početných ruských armád z východu Evropy na pomoc Prusku. Perličkou zůstává i fakt, že všem Davoutovým potomkům bylo v roce 1996 rozhodnutím obecní rady na věčné časy uděleno čestné občanství města Auerstädu. Davoutův 3. sbor dostal jako vyznamenání za své výkony rozkaz jako první vtáhnout do Berlína, na což byli jeho vojáci patřičně hrdí. 25. října 1806 vjel maršál Davout v čele svého jezdeckva do Berlína, Napoleon poté učinil totéž v doprovodu svých maršálů o den později. Tím se uzavřel příběh bitvy u Auerstädu, která není tak akcentovaná a známá jako jiné bitvy napoleonských válek, vzhledem ke svému výsledku si však pozornost jistě zaslouží a může sloužit i jako inspirace pro současné a třeba i budoucí střety, kdy proti sobě stojí síly neporovnatelné velikosti, ale výsledek tomu následně nemusí odpovídat. Síla na papíře a síla myslí a odhodlání jsou totiž zcela odlišné kategorie.

LITERATURA

- BARNETT, Correlli: Bonaparte. Překlad Jan Kozák. Brno 2005.
 BLATNÝ, Richard: Napoleonská encyklopedie. Praha 1995.
 BOUHLER, Filip: Napoleon. Praha 1994.
 CASTELOT, André: Napoleon Bonaparte. Praha 1998.
 DEMORY, Jean-Claude: Les maréchaux d'empire. Paříž 2008.
 HAYTHORNTHWAITE, Philip J.: Napoleonovi vojevůdci 1809-1815. Praha 2007.
 HOLMES, Richard: Napoleonské války. Brno 2008.
 KOVAŘÍK, Jiří: Maršál Ney – Napoleonův nejstatečnější. Třebíč 2007.
 LEVAVASSEUR, Octave – KOVAŘÍK, Jiří: Od Slavkova po Waterloo (1802-1815). Praha 2018.
 ŠTOVÍČEK, Michal: Železný maršál. Praha 2019.
 TARABA, Luboš: Waterloo. Praha 1999.
 UHLÍŘ, Dušan: Slunce nad Slavkovem. Třebíč 2017.
 WINTR, Stanislav: 26 maršálů Napoleona I. Cheb 2004.

KRAVÁ ULICE ANEB ENZERSDORF V ROCE 1809

(Friedrich Heller)

Dne 20. května 1809 bylo městečko Enzersdorf nakrátko obsazeno oddílem francouzských vojáků. 4. července bylo bombardováno francouzskými granáty z ostrova Lobau. Městečko bylo zapáleno a o den později opět dobyt Francouzi a vypleněno. Zámek i kaple sv. Rocha shořely. V plamenech zmizely i písemné záznamy.

V roce 1805 uzavřelo Rakousko spojení s Anglií a Ruskem a opět vyhlásilo Francii válku. Porážka aliance následovala ještě v tomtéž roce. Rakousko si tak na vlastní kůži vyzkoušelo, co přináší střet s Francouzi a jejich císařem Napoleonem. Mír uzavřený v Bratislavě znamenal pro habsburský dům velké ztráty. Tyrolsko daroval francouzský císař Bavorsku jako výraz vděku za spojení. K tomu si jako povinný tribut Napoleon vyžádal Vorarlbersko, Benátky, Istrii a Dalmácii a své vazaly odměnil propůjčením knížecích případně královských titulů. Jeho snahou bylo vymazat z mapy Svatou říši římskou národa německého a přetvořit ji ve francouzského společenství. V takzvaném Rýnském spolku donutil podřídit se 16 německých států a Františka II. zřít se císařské důstojnosti. 12 dalších německých území se ke spolku brzy připojilo, z Františka II. se nakonec stal pouze rakouský císař František I. a pokoušel se upevnit moc alespoň nad zbytkem své říše, Čechami a Uhry. Po porážce Pruska Francouzi došlo ke sblížení Bonaparta s carem. Rakousko se nyní cítilo zodpovědné za celou Evropu a postavilo se proti rozmáhající se moci Francie.

Na jaře 1809 stanul Napoleon se svými oddíly před Řeznem. Bojové operace na tomto úseku vyvrcholily zakrátko v Ebelsbergu u Lince porážkou Rakušanů (3. května). 13. května už se Napoleon ocitl bez boje přímo ve Vídni a říšské hlavní město se jeho podmínkám podrobilo. František I. na poslední chvíli uprchl. Pokus francouzských jednotek překročil u Nussdorfu Dunaj narazil na odpor Rakušanů u Jedlesee. Napoleonova armáda postoupila od Ebersdorfu a začala, chráněna říčními nivami, s přípravami přechodu řeky. Rakouská armáda samozřejmě nezůstala v nečinnosti, zformovala se na severním břehu a ze Schwarzlackenu narušovala snahy Francouzů beranidlovými a hořícími čluny. Velká voda rakouské strategii přišla velmi vhod.